

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

רחמנא ליבא בעי

בדבר מעלת נתינת צדקה מתוך
תמימות ופשטות

גליון לט

שנה יד

שהחלטה להוסיף באחדותם של ישראל כהכנה לקבלת התורה ("שנאו את המחלוקת ואהבו את השלום") תמהר ותזרוז ותפעל תיכף ומיד ביטול הגלות (שסיבתו היפך אהבת ישראל, ובהבטל הסיבה בטל בדרך ממילא המסובב), ותיכף ומיד ה"ה הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז יהי שלימות הענין דמתן-תורה, "תורה חדשה מאתי תצא"

(דבר מלכות ש"פ בהר בחוקותי תנש"א)

נערך ע"י:

ועד חיילי בית דוד
בית משיח, בית חיינו
770 איסטערן פארקווי, ברוקלין נ.י.

**להערות ותיקונים, או להצטרפות לרשימת
הדיוור בדוא"ל:**

vaad770@gmail.com

אל אחינו אנ"ש והתמימים יחיו,
שלום וברכה!

לקראת ש"ק פרשת בחוקותי (באה"ק: במדבר), הננו להוציא לאור את הקובץ "רחמנא ליבא בעי" ע"ד גודל מעלת ופעולת מצות הצדקה.

בתוך הקובץ:

מצוה הכוללת את כל המצוות - לקט משיחות ואגרות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ע"ד מצות הצדקה, מעלת פעולתה והכוחות הנפלאים שישנם למצוה זו.

עבודת ה' בתמימות ופשטות - רשימה מרתקת מכ"ק אדמו"ר מוהרי"צ אודות יהודי שעבד את ה' ונתן צדקה מתוך תמימות ופשטות, אשר בזכות כך זכה שבניו יאירו את העולם באור תורתם וצדקותם. הרשימה נדפסה בסה"מ תשי"א ע' 309 ואילך.

"לי הכסף ולי הזהב נאום ה'" - לקט סיפורים ע"ד מצות הצדקה אשר בכוחה להוריש ולהעשיר, ועל האופן המתאים בנתינת הצדקה, ועל כמות הנתינה. הסיפורים לוקטו מספרי סיפורי חסידים.

בטוחים אנו שקובץ זה יפעל את פעולתו ויוסיף בהתקשרות לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א אשר אחד ממבצעיו הק' הוא מבצע צדקה, וע"י נתינת הצדקה עלי' נאמר "גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה", נזכה תיכף ומיד להתגלותו המושלמת בגאולה האמיתית והשלימה.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

ועד 'חיילי בית דוד'

770 בית משיח, בית חיינו

ימות המשיח, יום וערש"ק פ' בחוקותי (באה"ק: במדבר), כ"ו אייר
תהא שנת עצמות ומהות - שנת הקהל
ק"ד שנה להולדת כ"ק אד"ש מה"מ וס"ו שנה לנשיאותו

מצוה הכוללת את כל המצוות

“כאשר יהודי כאן למטה מקבל החלטה טובה לתת צדקה בסכום גדול, אזי אפי' שבשעת מעשה אינו רואה האפשרות איך יוכל לבצע זאת בפועל. אמנם למעלה, נפסק תומ"י פרנסה בהרחבה, במדה כזאת שיוכל אכן למלאות בפועל ממש את החלטתו הטובה”
צרו קטעי שיחות ומכתבים מכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
אודות מצות הצדקה, מעלתה, חשיבותה וענינה

ע • ע

לא להציב תנאים להקב"ה

. . הנכם צריכים להבהיר לאמו של המזכיר לעיל, שעם הקב"ה אין מתנהגים בסדר זה, להציב לו תנאים: אם יתקיים ענין פלוני, יתנו לצדקה; יהודי נוהג בסדר הפוך: תחילה נותנים צדקה ולאחר מכן מבקשים מהשי"ת, לא כתביעה אלא כבקשה מהשי"ת שהוא עצם הטוב, שימלא את משאלות לבו, וכאשר ישנו הבטחון החזק בזה. רואים זאת גם בעיני בשר ובקרוב.

(אג"ק חט"ו עמ' קכג)

עיקר העבודה בעקבתא דמשיחא

ויהי רצון שעוד רבות בשנים ימשיך בעניני תורה ומצות בכלל ובמצות הצדקה ביחוד, בפרט ע"פ דברי רבנו הזקן בעל התניא (פוסק בנסתר דתורה) והשולחן ערוך (פוסק בנגלה דתורה) איך היות כל עיקר עבודת ה' בעתים הללו בעקבות משיחא היא עבודת הצדקה כו' ולא אמרו רז"ל ת"ת שקול כנגד גמ"ח אלא בימיהם כו' (אגה"ק ס"ט).

ומובן שגם ע"פ נגלה אין קושיא ממרו"ל ת"ת שקול כנגד גמ"ח, כי הרי מצוה שזמנה עובר וכן זו שאי אפשר לעשותה ע"י אחרים דוחה תורה (מו"ק ט' ע"ב). ובעקבתא דמשיחא הרי היוקר יאמיר כו' ואין כן דוד בא עד שתכלה פרוטה מן הכיס (עיי' אגה"ק

סוף סי' יו"ד).

ויהי רצון שפירות
הנ"ל שאוכלין אותם
בעוה"ז יומשכו ויפעלו
בהנוגע לאברים בכלל
ובחי' רגלים בפרט
(אגה"ק סי' ט').

(אג"ק ח"י"ז ענ"ר רנה)

מעלת הנתינה כשמצבו דחוק

המאמץ שעשיתם לשלוח את האלף ד' מבלי להתחשב במצבו הדחוק, הדבר מגדיל את הזכות וגם מתאים לדברי הפסוק "אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה'", שפירושו גם שבזמן שמצבו של אדם דחוק שהוא בבחינת "דל", ולמרות זאת אינו מתחשב בזה ונותן לצדקה יותר מיכולתו במצב זה - אשר אז ודאי מתקיים גם הכתוב בהמשך לזה "ואני בתומי (באמונה) תמכת בי, ותציבני לפניך לעולם".

(אג"ק ח"ד ענ"ר שצח)

שלוחו של הקב"ה

ומעלה מיוחדת במצוה זו שהיא מצוה שנקל לקיימה, וביחד עם זה היא מצוה כללית הכוללת את כל המצוות כולם.

ועוד מעלה בצדקה, שפעולה זו של "החיית את נפש העני" היא שליחות של הקב"ה, דמכיון שהקב"ה הוא "זון ומפרנס לכל", הרי פעולה זו היא בשליחותו של הקב"ה. ואין בזה כל נפק"מ באם מקבל הצדקה יודע מענין זה (ד"ן ומפרנס לכל"), או לא.

ועפ"י"ז מובן גודל התודה שצריך נותן הצדקה לתת למקבל הצדקה. שהרי הוא זיכהו בקיום מצוה ש"שקולה כנגד כל המצוות", ולהיות שלוחו של הקב"ה.

(התועודויות תשמ"ט ח"א ענ"ר 280)

צדקה מלשון "צדק"

התרגום המדויק ללשון הקדש של המושג "צ'רידי" הוא: חסד. ואילו בישראל אין הדבר נקרא בשם "חסד" כי אם בשם "צדקה". אף ההכרל בין חסד לבין צדקה הוא קוטבי: חסד מציין שאדם זה הוא טוב-לב. כלומר: אין מגיע לו לפלוני דבר ואין הוא חייב לתת לו. ורק בטוב לבו הוא נותן לו. לעומתו, צדקה - מציינת "צדק", ובשני אופנים:

א) הוא חייב לתת לאחר. הוא יודע שאינו נותן משלו. הקב"ה נתן לו בפקדון כדי שיתן לאחר.

ב) מאחר שהוא חייב להזדקק לכך שהקב"ה יתן לו, והרי הקב"ה ודאי אינו חייב לו דבר – צריך הוא וחייב לעשות מדה כנגד מדה, למרות שאינו חייב לו. ע"י כך הוא מעורר גם למעלה, שהקב"ה יתן לו יותר מכפי שהוא זכאי. שכן נתן במדה יתרה מכחותיו.

ובמיוחד – צדקה השייכת לרבים, וביחוד צדקה למוסדות תורה, שכל אחד מן המתחנכים במוסדות אלו מהווה בסיס לעתיד לבנין בית בישראל, מורה-דרך בעתיד לסביבתו. הנותן, איפוא, צדקה למוסדות תורה כאילו רשאי לבוא לפני הקב"ה ולומר: אני נתתי יותר מכפי יכלתי ל"עסקים" שלך, כביכול – תן גם אתה, יותר מן המגיע, לצרכים שלי.

(לקו"ש ח"ב עמ' 410)

צדקה לעניני הרבי

אמנם כל אחד יודע בעצמו אשר לפעמים חסר ההתקשרות בא' מכחות נפשו. ועצה היעוצה לזה הוא נתינת צדקה. אשר במעות אלו הי' יכול לקנות חיי נפשו. הרי ע"י נתינת הצדקה הוא מעין התקשרות ככל חיי נפשו (כמבואר כתביא פל"ז).

וכפרט כאשר נתינת הצדקה הוא באופן שעבודא דר' נתן. דר"נ אומר הנושה מנה בחבירו וחבירו בחבירו מוציאין מזה ונותנים לזה. היינו אשר הוא משעבד עצמו לרבינו ולזאת הוא נותן מעותיו על הענינים שרבינו משועבד להם. כפי הדין אשר מוציאין מזה ונותנים לזה.

(לקו"ש ח"ד עמ' 1325)

רושם המצוה מאיר במצחו לעד

וגדולה מצות הצדקה שעליה נאמר "וצדקתו עומדת לעד". וכפי שכתוב בקבלה שרושם המצוה המאיר במצחו של עושה המצוה – דבר הנראה לבעלי העינים הפקוחות – הרי שבכל המצוות מאיר רק בשעת עשיית המצוה, אך הרושם שנוצר ממצות הצדקה היא לעד.

וגדולה מצות הצדקה שהיא המצוה היחידה שעליה אומר הקב"ה "ובחנוני נא בזאת", והקב"ה אומר ומבטיח "עשר בשביל שתתעשר".

(לקו"ש ח"ה עמ' 444)

עבודת ה' בתמימות ופשטות

סיפורו של ר' אליעזר ליפא, שהיה יהודי פשוט שהתחתן עם יתומה תמימה • שאיפת חייהם הייתה לזכות לגדל בנים תלמידי חכמים - אך נראה היה שזה לעולם לא יקרה... עד שבזכות מצות הצדקה בתמימות ופשטות זכו שבניהם יהיו גדולים בישראל • "זהו זכרם של בני ובנות ישראל העובדים את השי"ת בתום לבב לשם שמים, להיות בניהם לומדי תורה ויראי אלקים"

מסיפורי כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב לבנו כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ בעת מסע יאלטה - נרשם בתאריך י"א ניסן תרנ"ג

בפרבר העיר טארנאוו בגליציה גר איש אחד ור' אליעזר ליפא שמו, ויהי האיש ההוא פשוט שלא יכל ללמוד תורה, וגם פירוש המלות של התפילות ומזמורי תהלים לא ידע, אבל היה איש תם וישר, מתפלל בציבור ועונה אמן, אמן יהא שמ"י רבא מברך כו', שומע קריאת התורה מתוך החומש, בבית הכנסת לא דיבר מעולם דיבור של חול, והיה מכבד תלמידי חכמים ובני תורה.

בילדותו התייתם ר' אליעזר ליפא מאביו שהיה כל ימיו הצנע לכת. כולם ידעו בו בר' אלימלך שהוא תלמיד חכם גדול ובקי בש"ס, רש"י תוספות בעל פה, אבל מעולם לא דיבר עם איש בדברי תורה, בבית הכנסת היה עומד ליד התנור ומתפרנס ממלאכת החייטות, ולעת זקנותו ילדה לו אשתו את בנו ר' אליעזר ליפא. בצאתו מרחם אמו, מתה עליו אמו, ובהיותו כבן שנה מת אביו, ויקחהו דודו ר' אברהם ליב, אחי אמו היושב באחד הכפרים סביבות טארנאוו, לביתו לגדלו. חינוכו של ר' אליעזר ליפא היה בתכלית הפשיטות, כי דודו ר' אברהם ליב היה טרוד בעניני עסקיו, והילד גדל

ללא תורה עד שנהיה לאיש פשוט, ובבואו לעונת השידוכים, השתדך עם יתומה אחת שגדלה ושרתה בבית הרב הגאון הצדיק ר' משה מאיר מטארנאו.

ר' אליעזר ליפא, אף כי היה מכיר בעניני עסקי הכפר, בכל זאת לא רצה להתפרנס מעניני מסחר, כי באחת הפעמים ששמע לימוד האגדה מפי ר' גדליה המלמד הלומד לפני קהל השומעים בין מנחה למעריב, שמע כי הנהנה מיגיע כפיו חביב מאד לפני הקב"ה, ויבחר בעבודת עבודה.

כמה עניני עבודה ומלאכה עשה ר' אליעזר ליפא. הוא היה בנאי, עושה תנורים, בוקע עצים, חורש גנים קוצר שחת - וכה עברו עליו כמה שנים.

כעשר שנים אחרי חתונתם נולד להם בן, ויקראו לו בשם אביו ר' אלימלך. וכעבור חמש-שש שנים נולד להם בנם השני, ויקראו לו בשם חותנו משולם וזסיא.

הילדים היו חלשים ביותר בגופם, וגם דעתם לא היה מפותחת כל כך, ולמרות זה שר' אליעזר ליפא ואשתו היו מוסרים את הילדים לידי מלמדים טובים, לא הצליחו בלימודם.

בעת ההיא בחר ר' אליעזר ליפא בפרנסת הספקת מים בפרבר העיר מן הנהר

מסע יאלטה

מסע יאלטה הינו מסע שערך אדמו"ר הרש"ב לצורכי בריאותו להרי יאלטה בדרום אוקראינה. המסע החל בחודש אלול תרמ"ו, וחזר לליובאוויטש רק לקראת חג השבועות תרמ"ז.

בשונה ממסעות אחרים של אדמו"ר הרש"ב, למסע זה צירף גם את משפחתו, בנו יחידו אדמו"ר הרי"צ, ורעייתו הרבנית שטערנא שרה. לנסיעה הצטרף בן משפחה נוסף, הרב שניאור זלמן סלונים (בין אדמו"ר האמצעי, שלימד את אדמו"ר הרי"צ שהיה אז בן שש שנים) והמשרתת הביתית שלהם.

בזמן שהותו של אדמו"ר הרש"ב ביאלטה, התפלל בבית הכנסת המקומי של חסידי פולין, ומידי יום בשעה אחת בצהריים היו יוצאים כל בני המשפחה יחד לאוויר הצה, שם היה אדמו"ר הרש"ב עוסק חליפות בהתעמקות בתורת החסידות ובהתמסרות לחינוך בנו, אדמו"ר הרי"צ, ואף הקדיש לו מידי יום זמן קצוב לספר לו את תולדות החסידות וסיפורי חסידים.

התושבים בעיר לא הכירו את אדמו"ר הרש"ב, ואפילו חסידי פולין שבבית הכנסת לא הכירו בו ולא נתנו לו כבוד מיוחד, דבר שאיפשר לו לנוח מטורח העסקנות הציבורית, וליהנות מהמרחבים הירוקים של יאלטה, השוכנת לחוף הים, ומשמשת מקום נופש גם לאישי ממשל חשובים.

הרחוק משם כפרסא, ומזה התפרנס לרווחה לפי ערכו, כי בעלי בתים נכבדים עלו בגורלו וארבעה מהם שהיו משלמים לו בעין יפה.

ארבעה בתי כנסת היו בעיר, ואיש אחד מבני העיר, וזלמן דוב שמו, היה מספק להם מים.

פעם עבר בעיר ההיא הבעל שם טוב הקדוש ואיש לא ידע מי הוא, כי לבוש היה כאיש פשוט, ומתרוועע עם אנשים פשוטים ומספר להם סיפורים שונים מהאגדה, והסביר להם גדול הנחת רוח שיש לו להקב"ה מיהודי פשוט המתפלל ואומר תהלים בתמימות.

אירע, כי ר' אליעזר ליפא מוליך חבית מים דרך ככר השוק, וירא כי ר' זלמן דוב השואב ועוד כמה ממכיריו עומדים ומקשיבים לאמרותיו של העני האורח, ויקרב גם הוא לשמוע.

וישמע ר' אליעזר ליפא כי האורח מספר:

מעשה בעשיר אחד שהביא שור פטום ובריא להקריבו לעולה, והיה השור בעל כח גדול, ולא היו יכולים להזיזו ממקומו להביאו למקום המיועד לקרבני עולה. עבר שם עני אחד שנשא אגודה של ירק לביתו, ומכיוון שראה שמושכים בשור גדול ופטום ואינו זו ממקומו, לקח העני אגודת הירק והושיטה לשור וכך המשיכו ונמשך לקרבן. והראו לבעל השור המפוטם בחלומו: קרבנו של העני קדמך.

"רחמנא ליבא בעי" - אומר האורח, העשיר הביא קרבן עולה שור גדול ומפוטם ובריא ומגודל, ומשמחתו שזכה להקריב עולה שור גדול ומפוטם כזה, עשה גם זבח שלמים ויאכלו הוא ובני ביתו וכל ידידיו ומכיריו, ומהנה גם את הכהנים במתנות, ורוחו טובה עליו מהמצוה הגדולה והנשגבה שעשה.

והעני בעל הירק נשבר ונדכא בעניותו, ומה נחשבת היא אגודת ירק לעומת שור פטום שהקריב לעולה ולעומת זבח השלמים שעשה העשיר.

אבל היושב בשמים, ברוך הוא וברוך שמו, נהנה יותר מן אגודת הירק של העני מכמו מן השור הפטום של העשיר.

האורח מבאר ומסביר לקהל שומעיו היהודים הפשוטים, כי כל עבודה שאיש או אשה מישראל עושה מפני שכך ציווה השי"ת, הולכת אחרי מחשבת הלב, לכן גם

מקנא הוא
באותו עני בעל
הירק, ובלבו
מתחנן ומבקש
להקב"ה שיזכהו
באיזה דבר
מצוה לעבוד
את ה' בכל לבו
ובשמחה רבה.

דבר הקטן ביותר בעולם שעולה רק פרוטה אחת, שעושה איש או אשה בישראל לשם השי"ת ועושה זאת בתום לבב ונפש שמחה, יקר וחביב לפני בורא עולם, ברוך הוא וברוך שמו, מאד מאד, ומתפאר כביכול לפני מלאכי השרת ואומר להם: ראו איזה דבר טוב עושה בני פלוני או בתי פלונית, ומברך אותם.

ר' אליעזר ליפא שב לעבודתו, ואם כי מצליף את סוסו ובזיעת אפו מושך גם הוא את הקרון עם החבית המלאה מים, אבל עם זה, סיפורו של האורח אודות אגודת הירק של העני עם הסברו שכל עבודה גם הקטנה ביותר שעושים לכבוד השי"ת בתום לבב ובשמחה יקר וחביב לבורא עולם, ברוך הוא וברוך שמו, מנקר במוחו ואינו נותן לו מנוח.

מקנא הוא באותו עני בעל הירק, ובלבו מתחנן ומבקש להקב"ה שיזכהו באיזה דבר מצוה לעבוד את ה' בכל לבו ובשמחה רבה.

כשבא לביתו סיפר ר' אליעזר ליפא לאשתו את אשר שמע מהאורח ומסביר לה בלשונו שגם עתה אף שאין לנו בית המקדש, אבל כל איש ואשה בישראל המקיימים מצוה בשמחה הם ממקריבי קרבן.

עבר שבוע, שבועיים ושלוש, וסיפורו של האורח על קרבן העשיר והעני אינו נותן מנוח לר' אליעזר ליפא.

פעם כשהביא ר' אליעזר ליפא מים לר' נפתלי ראש הקהל, נפל במוחו רעיון חדש שהרנין את לבו.

כאמור, ארבעה בעלי בתים נכבדים היו לו לר' אליעזר ליפא שהיו משלמים לו בחצי אגורה יותר מכפי המקח הקצוב, וכמעט חצי פרנסתו היה מהם, ועבור הבאת מים לבית הכנסת היה המחיר חצי מכפי שהיו משלמים בעלי בתים בינונים. ויעלה בדעתו של ר' אליעזר ליפא, שהוא יתחלף עם ר' זלמן דוב את ארבעת בעלי הבתים בארבעה בתי הכנסת שבעיר.

ר' אליעזר ליפא ואשתו דואגים מאד ועצובי רוח על שאין בניהם מצליחים בלימודם. האישי טוען, הלא אביו ר' אלימלך היה צדיק - כפי השמועה ששמע ממכיריו - היה גאון עולם, והאשה טוענת, כי גם אביה - כפי שאמר הרב הצדיק מרא דאתרא - היה צדיק וגאון עולם, ושניהם כאחד בוכים במר נפשם על מר גורלם שבניהם אינם מצליחים בלימודם.

ר' אליעזר
ליפא אומר
מזמורי תהלים
מלה במלה
ואשתו אומרת
אחריו, בבכיות
ובתחנונים
מתחנונים
מקרב לב עמוק
להשי"ת

אשת ר' אליעזר ליפא, אף כי התחנכה בבית הרב, ושמעה הרבה סיפורים מאשר קראה הרבנית מתוך הספרים, וגם ידעה כמה פסקי דינים מאשר ראתה ושמעה שפסק הרב, אבל קרוא בספר לא ידעה, וגם להתפלל מתוך הסידור לא ידעה, רק ידעה לברך ברכת המוציא, מזונות, האדמה, העץ, שהכל, והיתה יראת שמים וטובת לבב.

לעתים קרובות היה ר' אליעזר ליפא אומר מזמורי תהלים מלה במלה ואשתו אומרת אחריו, בבכיות ובתחנונים מתחנונים מקרב לב עמוק להשי"ת, כי ירחם עליהם ויפתח מוחם ולבם של בניהם אשר יקבלו דברי תורה ויהיו יראי אלקים באמת ובתמים.

ר' אליעזר ליפא ואשתו היו מתאמצים לעשות צדקה יותר מכפי יכלתם. כמה פעמים צמו ואת ארוחתם נתנו לעניים. בכל ערב שבת קודש היתה אשתו של ר' אליעזר ליפא אופה שתי חלות לחם עבור שני בניה ומחלקת אותן לעניים, וכן מדליקה שני נרות בבית הכנסת עבור שני בניהם, שיאיר השי"ת את עיני בניהם בתורתו ועבודתו.

וכשעלה בדעתו של ר' אליעזר ליפא להביא מים לבתי הכנסת אשר בזכות זה ירחם השי"ת עליהם ובניהם יצליחו בלימודם, בא וסיפר לאשתו, ויטב הדבר בעיניה.

ויציע ר' אליעזר ליפא לר' זלמן דוב כי יתן לו הספקת המים לארבעת בעלי הבתים הנכבדים שלו, ור' זלמן דוב יתן לו הספקת המים לארבעת בתי הכנסת. ר' זלמן דוב הסכים להצעת ר' אליעזר ליפא. אין איש שם אל לב על החילוף והתמורה שנעשה בהספקת המים, ולשמחת ר' אליעזר ליפא ואשתו אין קץ.

היו ימים שגם אשתו של ר' אליעזר ליפא הלכה אל הנהר עם בעלה לשאוב דליי מים בכוונה לשם שמים, שבני ישראל ירחצו את ידיהם לפני תפילתם.

כה עברו כשתי שנים, ובניתיים נעשה גם בנם משולם זוסיא לבר מצוה, ובנם הבכור כבן שמונה עשרה שנה, ויאמרו להוריהם כי חפצים הם ללמוד בשיבה, וההורים הסכימו על כך.

בנסוע הבנים לשיבה, אמרה אשת ר' אליעזר ליפא לאישה, כי יקחו לביתם שני נערים מהלומדים בתלמוד תורה תמורת שעלה להם מזונות בניהם בהיותם בביתם, דבר שהוטב בעיני ר' אליעזר ליפא וימהר לעשותו. כעבור איזה זמן שמעו ההורים מפי עובר אורח, כי בניהם לומדים בשיבה ומצליחים בלימודם.

ר' אליעזר ליפא ואשתו יודעים באמונה שבזכות הספקת המים לבתי הכנסת ובזכות החזקת הנערים הלומדים, ירחם השי"ת עליהם ויאיר עיני בניהם בתורתו הקדושה. ויודו ויתנו שבח והודיה על החסד הגדול אשר עשה אתם לפקוח עיני בניהם בתורתו הקדושה, ולהעיר לבבם בעבודתו הקדושה.

ויהי היום וערב שבת היה, ור' אליעזר ליפא דולה מים מן הנהר למלא את חביתו,

וירא כי דג בדלי, וזה כמה שבתות אשר דגים ובשר לא עלה על שולחנו כי הצטמצמה פרנסתו מאד. וישמח על הדג, ויביאו לביתו ויתנו לאשתו להכינו לכבוד שבת.

ר' אליעזר ליפא ושני הנערים חניכיהם הלכו לרחוץ את בשרם לכבוד שבת, ובעלת הבית נתחה את הדג, ויהי בפתחה בטן הדג ויתנוצץ אבן טובה לעיניה, ותתבהל מאד.

כששב ר' אליעזר ליפא והנערים מבית המרחץ, מצא את אשתו עגומה מאד. וישאלה ולא רצתה לומר לו, אבל אחרי כן אמרה לו: אתה אמרת לי את אשר שמעת מפי ר' גדליה המלמד שהאיש המתפרנס מיגיע כפיו אשרי לו בעולם הזה וטוב לו בעולם הבא, ובכל עת הנני מברכת את השי"ת ומשבחת אותו על אשר נתן לנו פרנסה כשרה ביגיעת כפיך, וכמה פעמים רציתי גם אני ללכת אתך אל הנהר לעזור לך לשאוב מים, ואמרת כי אשה אינה צריכה לעשות מלאכה כזו.

ועתה - אומרת האשה בעצבון רוח - הנני יראה כי תמאס בעבודתך הנכבדה, ותבחר לשלוח ירך במסחר וקנין, שלא תמיד היא פרנסה כשרה.

ויתמה ר' אליעזר ליפא על דברי אשתו, ויאמר לה, מה זה היום עלה על דעתך דבר כזה, הרי יודעת היא שכמה פעמים הציעו לו מסחרים שונים, ומיאן בהם, ומאיזו סיבה עלה מורא בלבה, כי יעזוב את פרנסתו ויחליפה במסחר וקנין!?

ותספר האשה לאישה, כי מצאה אבן יקרה בבטן הדג. וכשמוע ר' אליעזר ליפא על אודות המציאה ובראותו את האבן הטובה - התעצב אל לבו, בזכרו את הסיפור ששמע מהמלמד ר' גדליה, המאורע שהיה עם התנא, אשר מן השמים נתנו לו רגל זהב מעל שולחנו אשר בגן עדן.

ובראות האשה אשר אישה התעצב, ותאמר לו: הנה בעוד שעה יבוא האורח הטוב, שבת קודש, הסר כל עצב מלבך ואחרי שבת נתייעץ מה לעשות.

בסעודת שבת סיפר ר' אליעזר ליפא לאשתו ולהנערים פרשת המאורע שהיה עם תנא אחד שהיה עני גדול, ואשתו צדקנית גדולה, אבל לא יכלה לסבול את צער העניות ואת הבזיון הגדול שכל הנשים אופות ומבשלות לכבוד שבת, ובכיתה אין כל מאום לאפות ולבשל.

ר' אליעזר
ליפא ואשתו
יודעים באמונה
שבזכות
הספקת המים
לבתי הכנסת
ובזכות החזקת
הנערים
הלומדים, ריחם
השי"ת עליהם
ויאיר עיני
בניהם בתורתו

ויהי היום, ותאמר האשה אל אישה התנא: בקש רחמים מלפני הקב"ה שיתן לנו את צרכינו במחיה וכלכלה. וישלח השי"ת לתנא רגל משולחן של זהב. ותרא האשה

בחלומה כי לעתיד לבוא הצדיקים יושבים ליד שולחן זהב בן שלש רגליים ואישה התנא והיא יושבים ליד שולחן בן שתי רגליים. ותבקש האשה מאישה שיתפלל להשי"ת שיקבל חזרה את הרגל של זהב למען יהיה שולחנם שלם.

כל השבת שמח ר' אליעזר ליפא בעונג שבת, וזימר שירותיו כרגיל. ומכיוון שהבדיל התעצב מאד על המאורע של מציאת האבן הטובה. ויאמר לאשתו: ראי, השי"ת עזר לנו כי התבשרנו בשורה טובה מבנינו אשר מצליחים בלימודם, ועתה מנסיים אותנו מן השמים, ובכך הבה ונתחזקה בה' לעמוד בנסיון.

ותאמר האשה: צדקת אישי, צדקת. בהיותי בבית הרב שמעתי שהרבנית סיפרה כי איש אחד נסע בספינה והיתה לו אבן טובה, והיה לו נסיון גדול, מה היה הנסיון לא

אזכור עתה, ויעמוד בנסיון, ויזרוק את האבן הטובה בים, ויתן השי"ת לו ולאשתו בן טוב גאון עולם שהאיר עיני ישראל בתורתו. גם אנחנו נעשה כך, נמכור את האבן הטובה ואת הכסף תחלק לבני תורה.

טובה עצתך במאד מאד - אמר ר' אליעזר ליפא לאשתו - אבל ראשית כל צריכים להודיע לרב, כי המוצא מציאה צריך להכריז על ידי בית הדין בכל בתי הכנסת שבעיר, ואם נמצא מי שאבד ומחזירים לו את האבידה או היא מצוה גדולה, ובאם לאו הוא גול, לכן אלך תחילה אל הרב לשאול שאלה וכדבריו נעשה.

ר' אליעזר ליפא הלך אל הרב ויספר לו כי בערב שבת קודש הערב כאשר דלה מים מן הנהר עלה דג בדלי, ויקח את הדג ויתנו לאשתו להכינו לכבוד שבת, ובנתוח אשתו את הדג ותמצא בכטנו אבן טובה, ויראה

את האבן לרב, והוא מבקש את הרב לעשות כדין תורה, להכריז על המציאה, שמא ימצא האובד ויקיים מצות ה' ויחזיר לו את אבדתו.

הרב ענה לר' אליעזר ליפא: אמת הדבר שהמוצא מציאה בעיר, בדרך או בשדה צריך להכריז עליה ברבים, ואם המצא ימצא מי שיאמר שהוא זה שנאבד לו הדבר ההוא ויתן סימנים מוכיחים, אז הנה על פי הוראת בית הדין המעיינים בצדקת הסימנים - מחזירים את האבידה לאובד ומוצא המציאה קיים מצות ה' בהשבת אבידה.

אבל המאורע הזה אשר נמצאה אבן טובה במעי הדג, אין צריך להכריז עליו, ובודאי בלע הדג את האבן הטובה מקרקע הנהר, ועל פי התורה שלו היא, ומטמון נתן לו השי"ת אשר יוכל ליהנות מזה בתכלית כשרות, רק מן הראוי שמעשר מהתמורה אשר יקבל בעד האבן הטובה יתן לצדקה.

ויתעצבו ר'
אליעזר ליפא
ואשתו במאד
מאד על אשר
מן השמים
מרבנים לנסותם
בנסיונות
גדולים, ויתחזקו
לעמוד בנסיון,
ויטמינו את
האוצר בקרקע

ר' אליעזר ליפא בא לביתו ויספר כל אשר אמר לו הרב על אודות המציאה. ויחליטו למכור את האבן הטובה ואת מחירה לחלק לצדקה, מחצית לבני תורה ומחצית לעניים הגונים. ויהי שואב מים כאשר בתחילה.

עברה שנה ויותר, ויודיע בנם הבכור ר' אלימלך, כי השתדך עם אחד מבעלי הבתים אשר לוקחו על שולחנו למשך שנים רבות שיוכל לעסוק בתורה. וישמחו ר' אליעזר ליפא ואשתו על הבשורה הטובה ויתנו שבח והודיה להשי"ת.

בנם הצעיר ר' משולם זוסיא בא מהישיבה בשם טוב, וכל רואיו הכירו כי יראת ה' על פניו, והוא טוב לב במאד. את הנערים לומדי התורה אשר מצא בבית הוריו כיבד במאד, וילמד אתם נוסף על לימודם בישיבה שבעיר, ופעמים רבות, למרות רצונו של אביו, היה עוזר לאביו בהבאת מים בעיר, ולהיות כי אביו מיאן בזה, היה שואב מים מן הנהר, ואביו היה מוליך את המים לעיר.

וכעבור חצי שנה הלך ר' משולם זוסיא ללמוד תורה בישיבה, וההורים שמחים מאד על הבשורות שמקבלים מבניהם.

פעם כאשר דלה ר' אליעזר ליפא מים מן הנהר עמד לו דבר קשה בין אצבעות רגליו, ויגביה את רגליו להסיר את הדבר הנתחב, וירא והנה זה מטבע של זהב, ויתכופף וירא כי בנהר, במקום עמידתו בתוך המים, נמצא כלי חרס שבור מלא מטבעות זהב וכסף, ויחפור סביבות כלי החרס ויוציאו עם הזהב והכסף, ויפשוט את בגדו התחתון ויצרור את המטמון וימלא חביתו מים ויבוא

העירה, ויכל את מלאכתו בחוץ ויבוא אל ביתו, ויספר לאשתו את אשר קרהו ויראה לה את המטמון.

ויתעצבו ר' אליעזר ליפא ואשתו במאד מאד על אשר מן השמים מרבים לנסותם בנסיונות גדולים, ויתחזקו לעמוד בנסיון, ויטמינו את האוצר בקרקע המרתף אשר בביתם ויחליטו לעשות צדקה בסתר בסכומים גדולים.

גם בנם הצעיר לוקח לחתן לאחד מבעלי הבתים הנכבדים אשר התנה לתת לו מזונותיו במשך שנים רבות שיוכל לעסוק בתורה. וישמחו ר' אליעזר ליפא ואשתו על הבשורה הטובה, ויתנו שבח והודיה להשי"ת על חסדו הגדול עמהם.

ויעברו כחמש שנים, ור' אליעזר ליפא זקן ויכבד עליו טורח הובלת המים, ויקח

ובנתוח אשתו
את הדג ותמצא
בבטנו אבן
טובה, ויראה
את האבן לרב,
והוא מבקש את
הרב לעשות
כדין תורה,
להכריז על
המציאה, שמא
ימצא האובד
ויקיים מצות ה'

ר' אליעזר ליפא את אחד מאנשי העיר וימסור לו את כל עסקו בתנאי שיתן לו חלק קטן מפרנסתו, כפי אשר פסק הרב. ויחיו ר' אליעזר ליפא ואשתו בדוחק גדול ומרבים לעשות צדקה בכסף שהיה להם מן האוצר.

בעת ההיא חלה דודו ר' אברהם ליב את חליו אשר מת בו ובנים לא היו לו, ויעזוב את כל נכסיו ורכושו אשר רכש לבן אחותו ר' אליעזר ליפא ובניו, כי שמע אשר חגגו השי"ת בבנים בני תורה ויראי אלקים.

ר' אליעזר ליפא ואשתו מסרו את ביתם הקטן אשר בעיר לאיש שעסק בהבאת המים בתנאי שכל הימים שיהיה בעסק זה הוא מחוייב להספיק מים לארבעת בתי הכנסת. ויקח ר' אליעזר ליפא ואשתו את כלי ביתם ואת שאר המטמון שהיה אצלם, וילכו לגור בבית דודו ר' אברהם ליב, בחצר שהורישם סביבות העיר טארנאו.

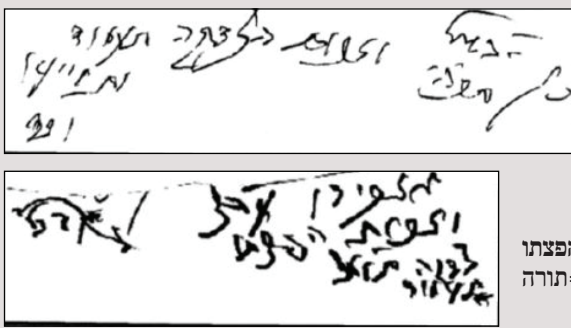
ויגר ר' אליעזר ליפא ואשתו בחצר דודו אחי אמו ר' אברהם ליב, ויביא כמה משפחות תלמידי חכמים ויושיבם הם ונשיהם וילדיהם בבתיים אשר היו בחצר, ויתן לכל בית ובית חלקת אדמה לזרוע גן ירקות, ואת הקרקע שסביבות החצר זרע למחצית שכר עם איכרי הכפר ואת ריחיים הרוח השכיר לאחד מבני העיר.

בני ר' אליעזר ליפא ואשתו, הרבנים הצדיקים המפורסמים בשם טוב, ר' אלימלך ור' משולם זוסיא ובני ביתם באו אל אביהם לשבת יחדיו.

ר' אליעזר ליפא ואשתו כבר זקנים באים בימים, מתענגים על רוב טוב בראותם בהדר יקר תפארת בניהם גאונים וצדיקים.

זהו זכרם של בני ובנות ישראל העובדים את השי"ת כתום לבב לשם שמים, להיות בניהם לומדי תורה ויראי אלקים.

(סה"מ ה'תשי"א עמודים 316*309)

כן יבש"ט [=יבשר טוב] תכה"י [תמיד כל הימים] וזכות הצדקה תעמוד ותסייעו וכו'

אזכירו עה"צ וזכות הפצתו צדקה תומ"צ [=תורה ומצוות] תעמוד בכל

”לי הכסף ולי הזהב נאום ה”

”אצלי מוכנות שקיות מלאות מטבעות נחושת, מהן בעלות מטבעות גדולות ומהן בעלות מטבעות קטנות. כשנכנס עני לביתי, אני מתבונן בו ומשער במחשבתי מאיזו שקית יש לתת לו. אחר כך אני מוציא מהשקית כמה מטבעות שעולות בכף ידי ונותן לו מבלי לספור. ”

לקט סיפורי חסידים על מצוות הצדקה

ע • ו

צדקה מלוא החופן...

החסידים רבי בנימין קלעצקער ורבי פינחס רייזעס היו מפורסמים כמי שהצטיינו בעבודת נתינת הצדקה. פעם, בעת התוועדות חסידים, אמר ר' פינחס לר' בנימין: אצלי מוכנות שקיות מלאות מטבעות נחושת, מהן בעלות מטבעות גדולות ומהן בעלות מטבעות קטנות. כשנכנס עני לביתי, אני מתבונן בו ומשער במחשבתי מאיזו שקית יש לתת לו. אחר כך אני מוציא מהשקית כמה מטבעות שעולות בכף ידי ונותן לו מבלי לספור.

אמר לו ר' פינחס: גם אני מתנהג כמוך בכל הפרטים, אבל אצלי, לפני שאני נותן לעני את המטבעות, אני סופר כמה מטבעות יש בידי. למידה זו של נתינה בלי לספור כמה נותנים, עדיין לא הגעתי...

(שמועות וסיפורים” ח”א עמ' 257)

הגמ"ח הציל את המעות

פעם ביקש כ”ק אדמו”ר מהורש”ב ג”ע מאדם אחד שייתן לו סכום של חמש מאות רובלים, ואמר לו שבעוד כמה ימים יחזיר לו אותם באמצעות הדואר. האיש לא רצה ואמר שכל רכושו מסתכם בחמש מאות רובלים בלבד. לאחר שהרבי הפציר בו מאוד, הסכים האיש למסור לרבי את הכסף. בדרכו הביתה התנפלו עליו שודדים, אך לאחר שבדקו בכליו ולא מצאו אצלו כסף, עזבו אותו לנפשו. כשחזר הביתה וקיבל את הכסף

בדואר הבין מדוע ביקש הרבי את הכסף לכמה ימים...

(“שמועות וסיפורים” ח”ג עמ’ 199)

“לי הכסף ולי הזהב”

סיפר המשפיע ר' שמואל-גרונם ע"ה אסתרמן: מעשה בגביר בעל צדקה גדול, שהגיע אליו אדם וביקש ממנו הלוואה על סכום גדול מאוד, שהכל ידעו שהמבקש אינו מסוגל להחזיר סכום כזה. שאל אותו הגביר: איך אוכל לתת לך סכום גדול כזה? אמר המבקש: ואם אביא לך פתק של ערבות מאת גביר גדול ממך, האם תסכים? ענה הגביר: אם תעשה כך, בוודאי אסכים.

הלך האיש וחזר אליו ובידו פתק שהיה כתוב בו “לי הכסף ולי הזהב נאום ה”.

הגביר הסתכל בפתק וחשב שהלה לועג לו, אבל אחר-כך חשב לעצמו: הרי הסכמתי לתת לו תמורת ערבות של גביר גדול, ומדוע באמת לא אסכים לתת לו תמורת ערבות של הקב”ה?... ואכן, הגביר הלווה לו את הסכום.

חלף זמן קצר. הגביר יצא מבית-המסחר שלו, והנה נכנס אדם אחד, ומודיע לפקיד: לפני זמן קצר לקחתי הלוואה מהגביר ובאתי כעת להחזיר. שאל הפקיד לשמו של האיש, חיפש בספרי הרשומות ולא מצא זכר להלוואה על שם האיש. אמר האיש: לווייתי מהגביר בעצמו, ומן הסתם הוא לא רשם זאת. לקח הפקיד את הכסף ממנו, והאיש הלך לו.

כשהגביר חזר, סיפר לו הפקיד על העניין, והנה מתברר שהסכום שהאיש החזיר תואם בדיוק לסכום ההלוואה הקודמת עם הערבות. ניגש הגביר לבדוק מה בדבר פתק הערבות שבו נכתב “לי הכסף ולי הזהב”, והנה הוא רואה שהפתק קרוע לגזרים! הבין הגביר ש“הערב” שילם את ההלוואה באמצעות שליח...

(“ליקוטי סיפורים” עמ’ שנב)

“צדקה תרומם גוי”

באחת מנסיעותיו המרוכות בין הערים, פנה ר' הלל מפאריטש לאחוזתו של פריץ גדול והתאכסן בביתו של יהודי שהתגורר במקום. כששמע מנהל האחוזה, שהיה אף הוא יהודי, על בואו של ר' הלל לאחווה, יצא לקבל את פניו. כשהמנהל נכנס לחדרו של ר' הלל, הגביה ר' הלל את עיניו קמעא, וכאשר ראה שזקנו של האיש מקוצץ לא אבה להביט בו. על דבריו השיב לו בשפה רפה, והזדרז להיפטר ממנו לשלום במילים קצרות מבלי לשמוע מה בפיו.

אחר-כך ציווה ר' הלל על תלמידו ר' שלום ללכת לביתו של מנהל האחוזה ולא

לצאת משם עד שהמנהל ייתן סכום כסף מסוים לצדקה. ר' שלום, שראה כיצד יצא המנהל מחדרו של ר' הלל כשהוא סרו וזעף, התפלא על עצם הבקשה, אך ר' הלל חזר על דבריו ושלה אותו לבצע את שליחותו.

כשהגיע ר' שלום לביתו של מנהל האחווה, ראה שהוא טרוד מאוד במחשבותיו ומתרוצץ בחדרו מלא חמה כמטורף. המנהל לא הבחין כלל בכניסתו של ר' שלום לחדר, והמשיך לדבר אל עצמו: "הרי הוא יודע שאני יכול לשחוק אותו לאבק ולעשות ממנו אין ואפס, ובכל זאת הוא לא התפעל ממני בכלל. אכן, זהו צדיק אמיתי!" כשהמנהל נח מזעמו, ראה אדם עומד בחדרו ושאל אותו מה הוא רוצה. ענה לו ר' שלום שדרוש לו סכום כסף לצדקה. המנהל לא השתהה ומיד נתן לו את הסכום המבוקש.

בפעם הבאה שביקר ר' הלל באותה אחווה, התברר שהמנהל הפך להיות אדם אחר. הוא התקרב אל החסידים והתנהג בדרכי החסידות.

(שמועות וסיפורים" ח"ג עמ' 233)

לאחר שהרבי
הפציר בו מאוד,
הסכים האיש
למסור לרבי את
הכסף. בדרכו
הביתה התנפלו
עליו שודדים,
אך לאחר
שבדקו בכליו
ולא מצאו אצלו
כסף, עזבו אותו
לנפשו.

הכל בגלל קמצוץ טבק...

מעשה בעשיר מופלג ונכבד בעירו, שפעם ישב במקומו המכובד בבית הכנסת ושלף מכיסו קופסת טבק כדי להריח ממנה וגם הגיש לכל היושבים לידו. בקצה בית הכנסת ישב אדם עני שחשקה נפשו להריח מהטבק. הוא התקרב אל העשיר, אך כשהושיט את ידו לעבר הקופסה, סגר העשיר את הקופסה והעני חזר למקומו נכלם ומבוויש.

מאותו היום והלאה התחיל מזלו של העשיר לרדת פלאים, ואילו העני התחיל להתעלות ולהתעשר. לא ארכו הימים והעני הפך לעשיר מופלג, ואילו העשיר הפך לקבצן המחזר על הפתחים. מאחר ששמו היה מוכר בכל הסביבה, נהגו לתת לו צדקה בעין יפה יותר. יום אחד נקלע הקבצן שהלך עם חבורת עניים לעירו של הבעל שם טוב.

הסדר היה שהגבאי היה נותן לכל עני סכום קצוב, ורק במקרים מיוחדים היה הבעל שם טוב מורה לו להוסיף. הפעם, כשהגבאי חילק צדקה לעניים, סירב אותו קבצן לקבל את הסכום הרגיל באמרו שהוא רגיל לקבל יותר. אמר הגבאי: אשאל את הבעש"ט וכדבריו אעשה. ואכן, כשהגבאי יצא מחדר הבעל שם טוב, מסר לקבצן סכום

נכבד, אבל הקבצן התעקש להיכנס בעצמו אל הבעל-שם טוב.

כשנכנס הקבצן, סיפר לבעל שם טוב שהוא היה עשיר וכעת התהפך עליו הגלגל, והוא מבקש עצה להצלחה. שאל אותו הבעל-שם טוב אם הוא זוכר את המעשה בקופסת הטבק. הקבצן נזכר שאכן מאותו יום ירד מזלו, והבעל שם טוב הסביר לו שמן השמים פסקו שעליו להתחלף עם אותו עני במעמדו. "העצה שלך", סיים הבעל שם טוב, "היא שתבקש מאותו עשיר, העני לשעבר, להריח מהטבק שלו, ואז - אם לא ייתן לך, תחזור אליך העשירות, ואם ייתן לך - תישאר העשירות אצלו".

הקבצן שמר את הדברים בליבו, ונסע לעיר שבה התגורר העשיר שזכה בעשירות שלו, שם נודע לו שבעוד זמן קצר יערוך אותו עשיר חתונה לבתו. הגיע הקבצן לחתונה והתיישב בין העניים. באמצע הסעודה ראה הקבצן את העשיר רוקד עם בעלי השמחה. ניגש אליו וביקש ממנו להריח טבק. מיד הפסיק העשיר את הריקוד, הוציא מכיסו את קופסת הטבק המוכספת שלו והגיש לו. הקבצן התעלף במקום...

כשהעירו אותו מעלפונו, סיפר הקבצן לעשיר את כל הענין ואת דברי הבעל שם טוב, וסיים בבכאי: "וכעת נראה שנגזר עלי להישאר קבצן..." אמר לו העשיר: 'חס ושלום! אני אחראי לכל צרכיך, ומיד נתן לו סכום כסף להוצאות כל משפחתו, ומדי שבוע היה מוסר לו סכום שדרוש לו להוצאותיו.

(לקוטי סיפורים" עמ' יב)

כסף 'נקי'

החסיד ר' הלל מפאריטש נ"ע היה אוסף כספים בין היהודים ברחבי רוסיה כדי לקנות אוכל כשר עבור אנשי הצבא היהודים המשרתים בעיר בוברויסק. ר' הלל היה שולח לכל עיר שני אנשים לאיסוף הכספים, והיה מזהיר אותם שלא לקבל תרומות ממי שמחלל שבת.

באחד המקומות מסר הרוקח המקומי, שלא היה ירא-שמים, לשלוחים סכום כסף הגון. כדי שלא לבייש אותו, קיבלו ממנו השלוחים את הכסף והחליפו אותו במטבעות אחרות. כשהגיעו לר' הלל ומסרו לו את סכום הכסף שהצטבר בידם, הוציא ר' הלל מתוך הסכום הכללי סכום כסף השווה לסכום שנתן להם הרוקח והחזיר להם.

(שמועות וסיפורים" ח"ג עמ' 230)

אין מתנהגים בסדר זה, להציב
לו תנאים: אם יתקיים ענין
פלוני, יתנו לצדקה: יהודי נוהג
בסדר הפוך: תחילה נותנים
צדקה ולאחר מכן מבקשים
מהשי"ת, לא כתביעה אלא
כבקשה מהשי"ת שהוא עצם
הטוב, שימלא את משאלות
לבו, וכאשר ישנו הבטחון החזק
בזה. רואים זאת גם בעיני בשר
ובקרוב"

לזכות

הוד כ"ק אדמו"ר
מלך המשיח שליט"א
מהרה יגלה ויגאלנו אכי"ר

.

לע"נ

הרה"ח ר' משה נחום בן ר' מרדכי מענדל ע"ה
קדנר
נלב"ע אחש"פ כ"ב ניסן ה'תשע"א

לתרומות והקדשות

ארה"ק - 072.224.4200 | חו"ל - 770.893.9489